

Rohegeeniuse peatoetaja on

Oled sa **GEENIUS**, **RIKAS** või **PRO**? [Vali sobiv tellimus siit.](#)

x

EESTI LOODUS

Kuhu nad kadusid? Ohustatud haneliik vajab ellujäämiseks inimese abi

Keskkonnaministeerium ja KIK

20. märts 2023 kell 10:40

Mis lind on Fennoskandia väike-laukhani ja mida Eestis tema kaitsmiseks korda saadetakse? Foto: Maie Vikerpuur

Kui veel möödunud sajandi alguses ulatus Fennoskandia väike-laukhanede populatsioon ligikaudu 10 000 isendini, siis 2005. aastal loendati kokku vaid 60–80 lindu - see kurb fakt teeb väike-laukhanest Euroopa ühe ohustatuma haneliigi. Püsivalt langeva populatsiooni stabiliseerimine on nüüd saanud Euroopa ornitoloogide hingeasjaks, seda ka Eestis, kus väike-laukhani oma rändeteel samuti peatub. Mida selleks tehakse ning kuidas ohustatud haneliiki kaitstakse, räägib [LIFE LWfG Climate](#) projekti koordinaator Andres Kalamees.

Keegi ei tea, kuhu väike-laukhaned kadusid

Põhjuseid, miks tänaseks haruldase haneliigi populatsioon 20. sajandil järsult langema hakkas, on Kalamehe sõnul väga palju erinevaid. Näiteks on üheks probleemiks linnujaht - et Fennoskandia väike-laukhani sarnaneb välimuselt suur-laukhanega, ei oska jahimehed sageli kahel erineval linnuliigil vahet teha. Samuti lastakse haruldase liigi esindajaid sageli hämaras ja juhuslikult, mistõttu on tarvis teha hulganisti teavitustööd.

“Teine oluline põhjus on puhke- ja toitumisalade hävitamine ja hävimine, mis on eelkõige seotud põllumajanduspraktika muutustega - erinevates riikides toimub tihe elupaikade kuivendamine, looduslike niitude hävinemine ja häirimine, mille tulemusel muutuvad väike-laukhanede peatuspaigad neile sobimatuks,” ütleb Kalamees.

Nende tegurite mõjusid on näha ka Eestis, kus linnud reeglina kevadeti peatuvad. “Kui varasemalt nägime väike-laukhanesid Matsalus ja Noarootsis, siis ühel hetkel neid enam polnud ja keegi ei teadnud, kuhu nad kadusid.”

Et väike-laukhani on sobivate peatuspaikade valikul küllalt konservatiivne, kinnitavad ka GPS saatjad, millest üks viimaseid paigaldati hüüdnime Mr Blue kandvale väike-laukhanele 2018. aastal ja mis sellest ajast saadik lindude teekonda jälginud on.

“Väike-laukhanedel on väga kindlad kohad nii pesitsemiseks, rändel peatumiseks kui ka talvitumiseks. Selleks, et linnud saaksid neid asupaiku kasutada, tuleb teha väga palju koostööd maaomanikega, mis on minu hinnangul selle projekti üks võtmeküsimusi,” selgitab Kalamees.

The Life of Mr. Blue, the Lesser White-fronted Goose - Life LWfG Clim...

Fennoskandia väike-laukhanest valmis hiljuti ka liiki tutvustav lühivideo. Kes tähelepanelikult vaatab, võib ka eesti keelt kuulda.

Seetõttu tehakse kohalikul tasandil aktiivselt teavitustööd, et kõik osapooled probleemi olemusega kursis oleksid. “Regionaalne koostöö ja kohalike inimeste kaasamine on kindlasti selle projekti võtmetegur, kuna vaid administratiivsete meetmetega kaugemale ei jõua,” lisab ta.

Linde jälgib rahvusvaheline meeskond

Et Fennoskandia väike-laukhanede populatsiooni on tarvis kaitsta, alustaski 2020. aastal rahvusvaheline [LIFE LWfG Climate](#) projekt, kuhu on kaasatud Kreeka, Ungari, Leedu, Eesti ja Soome partnerid, kelle panus on ühtviisi oluline. Näiteks loodetakse olulisi peatumisalasid laiendada ning ka selleks vajalikku maad juurde osta, et väike-laukhanede rändeteekonnal varitsevad ohte minimeerida.

Samuti töötab projekti raames laiahõlmaline jälgimisvõrgustik, et lindude käekäigul silma peal hoida - vaatlust viiakse läbi ka Lääne-Eestis ja saartel, kuhu oodatakse väike-laukhanesid alates 10. aprillist. “Hetkel on väike-laukhaned Kreekas talvitumas, kuid ettevalmistused nende saabumiseks Eestisse käivad juba praegu,” selgitab Kalamees. Kokku viibivad haned Eestis ligikaudu 3-4 nädalat ning suunduvad siis edasi läbi Soome oma lõpp-peatusse ehk Põhja-Norra aladele.

LIFE programm paneb liikide kaitsmisele õla alla

Et projekti oodatavate tulemuste ennustamisel esineb aspekte, mida asjaosalised alati otseselt mõjutada ei saa, on siiski seatud arvuline eesmärk suurendada Fennoskandia väike-laukhanede populatsiooni 5% aastas. “Kuna me räägime siiski globaalsetest kliimamuutustest, on muutused kinni riikide omavahelistes kokkulepetes. Seetõttu on Eesti osalus erinevates kliimaprogrammides ülioluline,” leiab Kalamees.

Nendesse on aastate jooksul panustanud ka [Eesti Ornitoloogiaühing](#), kelle jaoks pole tegemist sugugi mitte esimese LIFE programmi alt rahastatud projektiga - näiteks pälvis 2010. aastal Euroopa parima LIFE projekti auhinna [EagleLIFE](#), mille eesmärk oli tagada ohustatud must-toonekure, väike-konnakotka ja suur-konnakotka liikide püsijäämine Eestis. Lisaks osaletakse hetkel ka integreeritud projektis [LIFE IP ForEst&FarmLand](#), mis soovib kaitsta ja taastada traditsioonilisi Eesti maastikke ja ökosüsteeme ning parandada seal elavate liikide seisundit.

[LIFE programm](#) on end Andres Kalamehe hinnangul igati õigustanud. “Kui Lõuna-Euroopas kasutatakse seda rahastamisvõimalust väga palju, siis loodan, et seeläbi näidatakse eeskujuna ka Põhjamaadele, kuna projekte võiks meie regioonis olla veelgi rohkem,” lisab ta. Just rahvusvaheline koostöö võimaldab suurtel eesmärkidel täituda ning ohustatud liike paremini kaitsta.

29. mail leiab aset ka [LIFE programmi veebipõhine infopäev](#), kus antakse ülevaade 2023. aasta taotlusvooru tingimustest. Oodatud on kõik huvilised. Täpsem ajakava selgub juba lähiajal.

Kui LIFE hoolitseb kogu Euroopa liikide püsijäämise eest, siis Eesti looduskaitse edendamist ja liikide elupaikade taastamist toetavaid väiksemamahulisi tegevusi rahastatakse ka Keskkonnainvesteeringute Keskuse (KIK) keskkonnaprogrammist. Näiteks saab küsida toetust kaitstavate looma-, taime- ja seeneliikide ning elupaikade soodsat seisundit parandavate tegevuskavade elluviimiseks.

Keskkonnaprogrammi looduskaitse taotlusvoor on plaanis avada tänavu sügisel. Lisaks sellele saavad erametsaomanikud KIKiga aastaringsetelt sõlmida lepinguid väärtuslike elupaikade kaitseks sellistel erametsaaladel, kus on suur tõenäosus ohustatud või haruldaste liikide esinemiseks. Sellise lepinguga loobub metsaomanik 20 aastaks vääriselupaiga aladel metsa majandamisest, saades riigilt vastu väärispaiga kasutusõiguse tasu.

Samuti saab KIKi kaudu taotleda looduskaitse hüvitisi Natura 2000 erametsades elurikkuse soodustamiseks ja väljaspool Natura 2000 võrgustiku ala asuvate erametsaalade looduskaitse piirangute hüvitamiseks.

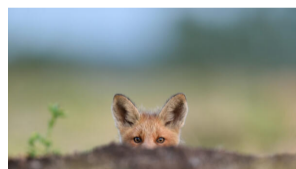
Artikli kirjutamist on rahastatud projektist “LIFE programmist teadlikkuse suurendamine ja projektitaotluste kvaliteedi parandamine 2”, mida rahastab Euroopa Liidu liikmesriikide keskkonnaprojektide kaasrahastamise programm LIFE.

Märksõnad: [EagleLIFE](#), [eesti ornitoloogiaühing](#), [keskkond](#), [kik](#), [LIFE](#), [life programm](#), [liikide taastamine](#), [väike-laukhan](#)

SAMAL TEEMAL

Tartu Ülikool osaleb eksperdina mitmes rahvusvahelises LIFE projektis

“Sellisel tasemel projekti pole varem ellu viidud.” Eesti Erametsaliit otsib koostöö abil võimalusi elukeskkonna säilitamiseks

Eesti metsad muutuvad aasta looma jaoks söbralikumaks elupaigaks

Jaga Facebookis

Saada e-kirjaga

Jaga Twitteris

Jaga LinkedInis

AwaRa
Est LIFE 2

Loed AwaRaEst LIFE blogi, kus tutvustame, mida LIFE programmi projektide abil Eesti looduse ja keskkonna heaks tehtud on ning mida plaanime tulevikus ellu viia.

[Vaata kõiki artikleid](#)**POPULAARSED LOOD**

G TELLIJALE

TalTech vastab kriitikale: kas Eesti ehituses on tõepoolest puudu innovaativisest mõtlemisest ja materjalikasutusest?

UUDIS

Riik toetab kümne energiasalvestuse pilootprojekti elluviimist

UUDIS

Tallinna Botaanikaaed kutsub reedel vikatiga niitma

LOODUSES LIIKUMINE

Palavaga matkama? Kümme viga, mida inimesed kuumaga matkates teevad

UUDIS

Loodusvaatluste maratonil olid esmakordselt esindatud kõik Balti riigid

G TELLIJALE

Millistel Eesti linnade haljasaladel varitseb enim puuke?

VIIMATI LISATUD

TalTech vastab kriitikale: kas Eesti ehituses on tõepoolest puudu innovaativisest mõtlemisest ja materjalikasutusest?

28. juuni 2023 kell 09:34

Tallinna Botaanikaaed kutsub reedel vikatiga niitma

28. juuni 2023 kell 09:07

Palavaga matkama? Kümme viga, mida inimesed kuumaga matkates teevad

27. juuni 2023 kell 16:43

Riik toetab kümne energiasalvestuse pilootprojekti elluviimist

27. juuni 2023 kell 11:30

[Loodusvaatluste maratonil olid esmakordselt esindatud kõik Balti riigid](#)

27. juuni 2023 kell 11:20

[Millistel Eesti linnade haljasaladel varitseb enim puuke?](#)

23. juuni 2023 kell 08:43

[Vaata kõiki artikleid](#)

SISUTURUNDUS

SISUTURUNDUS

[Oled kinni? Tõmba end välja Dragon Winchiga!](#)

SISUTURUNDUS

[Kuidas kaitsta hoonet korraka nii müra, temperatuuri kui ka varaste eest?](#)

SISUTURUNDUS

[Soodne ja kvaliteetne: kust leida autole parima hinnaga varuosad?](#)

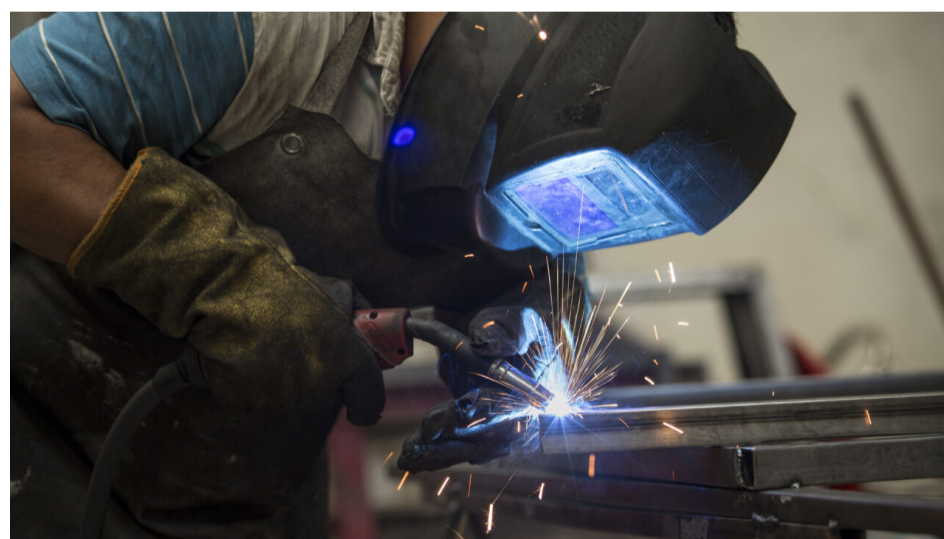
SISUTURUNDUS

[Paadiomanikud on oodatud tankima kümnes Terminali sadamatanklas!](#)

POPULAARSED LOOD MUJAL GEENIUSES

KODU • KINNISVARA

[Osta ära: väga soodne võimalus saada suure kinnistuga talu omanikuks](#)

PRO TELLIJALE

[PANKROTILOOD | Kuidas näiliselt edukast firmast sai Eesti üks suurimaid maksuvõlglast?](#)

AUTO • HEA NIPP

Rubriiki toetab IIZI

Ekspert soovitab: Kuidas hoida oma auto suvepäeval jahedana?

G TELLIJALE

6 levinud põhjust: miks teler ennast ise suvalisel hetkel sisse lülitab ja mida selle vältimiseks teha saab?

PRO TELLIJALE

Maailmakuulus pitsarestoran laieneb Eestisse? Ettevõtte otsib esimesi töötajaid

PRO TELLIJALE

Suured muutused Wise'is: finantsjuht lahkub ja Käärmann teeb pikema pausi

Hoolid Eesti loodusest ja tahad olla kursis keskkonnauudistega?

Saadame sulle kord nädalas ülevaate Eesti suurima roheportaali parimatest lugudest.

geeniusmeedia

Geenius Meedia OÜ
Volta tn 1, 10412 Tallinn
Tel 660 9797
geenius@geenius.ee

[Üldised kasutustingimused](#) • [Andmekaitsetingimused](#) • [Ettevõttest](#)

© Geenius Meedia OÜ, 2023.

Portaalid

[Geenius](#)
[Auto](#)
[Digi](#)
[DigiPRO](#)
[Diktor](#)
[E-Kaubandus](#)
[Kodu](#)
[Pere](#)
[Raha](#)
[Rikas](#)
[RMP](#)
[Rohe](#)
[Tervis](#)
[Äri](#)

Ajakirjad

[Autoleht](#)
[Autoleht Ekstra](#)
[Digi](#)

Podcastid
[Algorütm](#)
[Autotund](#)
[Digisaade](#)
[Investoritund](#)
[Kriitiline intsident](#)
[Restart](#)
[Rohetund: Ära rääma](#)
[Ärikäik](#)

Sotsiaalmeedia

[Facebook](#)

Kontakt
[Toimetus](#)
[Reklaamiinfo](#)

Geeniuse portaale majutab

